

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران

معاونت پژوهش

استان گلستان شهرستان گرگان موسسه آموزش عالی الزهراء (س)

عنوان:

بررسی قواعد فقهی منع آلودگی

محیط زیست

استاد راهنما:

حجت الاسلام و المسلمین زین العابدین نجفی

نگارنده:

زهرا زیارت بان

سال تدوین

۱۳۹۶

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران

معاونت پژوهش

استان گلستان شهرستان گرگان موسسه آموزش عالی الزهراء (س)

عنوان:

بررسی قواعد فقهی منع آلودگی

محیط زیست

استاد راهنما:

حجت الاسلام و المسلمین زین العابدین نجفی

نگارنده:

زهرا زیارت بان

سال تدوین

۱۳۹۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا عَرَفْنَا مِنْ نَفْسِهِ، وَالْهَمْنَا مِنْ شُكْرِهِ، وَفَتَحَ لَنَا مِنْ أَبْوَابِ الْعِلْمِ بِرُبُوبِيَّتِهِ، وَدَلَّنَا عَلَيْهِ مِنْ الْإِخْلَاصِ لَهُ فِي تَوْحِيدِهِ، وَجَنَّبَنَا مِنَ الْإِلْحَادِ وَالشَّكِّ فِي أَمْرِهِ. حَمْدًا نُعَمِّرُ بِهِ فَيَمُنْ حَمْدُهُ مِنْ خَلْقِهِ، وَنَسْبِقُ بِهِ مَنْ سَبَقَ إِلَى رِضَاهُ وَعَفْوِهِ. حَمْدًا يُضِيءُ لَنَا بِهِ ظُلُمَاتِ الْبَرْزَخِ، وَيُسَهِّلُ عَلَيْنَا بِهِ سَبِيلَ الْمَبْعَثِ، وَيُشَرِّفُ بِهِ مَنَازِلَنَا عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ، يَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ، يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ. حَمْدًا يَرْتَفِعُ مِنَّا إِلَى أَعْلَى عِلِّيِّينَ فِي كِتَابٍ مَرْقُومٍ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ.

این اثر نا قابل را به محضر چهارده معصوم پاک (علیهم السلام) مخصوصاً حضرت بقیه الله اعظم قطب عالم امکان حجت بن الحسن (عجل الله تعالی فرجه الشریف) تقدیم می کنم امیدوارم که گوشه چشمی از عنایت حضرات به آن باشد و از سر لطف و کرم آن را بپذیرند.

۱۳. گروه صلح کرسی حقوق بشر، صلح و دموکراسی یونسکو دانشگاه شهید بهشتی، حقوق زیست محیطی بشر، ۱۳۸۹

۱۴. محسن زاده، احمدعلی، و دیگران، حقوق محیط زیست (نظریه ها و رویه ها)، تهران، سازمان حفاظت محیط زیست، ۱۳۸۷

۱۵. محمدزاده رهنی، محمدرضا، بررسی مبانی فقهی حفاظت از محیط زیست، فصلنامه تخصصی فقه و تاریخ تمدن، پاییز ۱۳۸۹، شماره ۲۵

۱۶. مطهری، مرتضی، نظام حقوق زن در اسلام، تهران: انتشارات صدرا، ۱۳۶۵

ب) منابع عربی

۱. ابن بابویه، ابوجعفر محمد بن علی (شیخ صدوق)، من لایحضره الفقیه، ج ۱، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۵

۲. -----، امالی، تهران، انتشارات کتابچی، ۱۳۷۶

۳. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، ج ۱۱، بیروت، دارالفکر، بی تا.

۴. ابی جمهور، محمد بن زین الدین، عوالی اللآلی، قم، سیدالشهداء، ج ۱، قم، ۱۴۰

۵. انصاری، محمد علی، الموسوعه الفقهیه، قم، مجمع الفکر الاسلامی، ۱۴۲۴

۶. انصاری، مرتضی، کتاب الخمس قم، کنگره شیخ اعظم انصاری، ۱۴۱۵ ق

۷. -----، فرائد الاصول، ج ۲، بیروت: مؤسسه الاعلمی، بی تا

۸. آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین، شرح کفایه الاصول، ج ۱۳ و ۲، مترجم: علی محمدی خراسانی، قم، انتشارات امام حسن بن علی «علیه السلام»، ۱۳۷۹

۹. بجنوردی، محمد حسن، القواعد الفقهیه، ج ۲، قم: اسماعیلیان، چاپ دوم، ۱۳۷۱

۱۰. بحرانی، یوسف، الحدائق الناضره، ج ۲، قم، مؤسسه نشر اسلامی، بی تا

۱۱. پاینده، ابوالقاسم، نهج الفصاحه، ج ۱، تهران، انتشارات جاویدان، ۱۳۲۴

۱۲. ترمزی، محمد بن عیسی، الجامع الصحیح سنن ترمذی، ج ۱، بیروت، دارالفکر ۱۴۰۳ ق

۱۳. تمیمی آمدی، عبد الواحد محمد، غرر الحکم و درر الکلم. ج ۲، مترجم: جمال الدین محمد خوانساری، با تحقیق میر جلال الدین محدث ارموی، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۰

۱۴. الجزائری، نورالدین محمد، فروق اللغات، ج ۱، مکتبه الرشد، ۱۱۵۸ ق

١٥. جوهري، اسماعيل بن حماد، تاج اللغة و صحاح العربية. ج٦، بيروت: دارالعلم للملایین، چاپ اول، ١٤١٠ق
١٦. حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه الى تحصیل مسائل الشریعه، ج١٨ و١، بیروت دارالتراث العربی، بیتا
١٧. حسینی شیرازی، سید محمد، فقه البیئه، بیروت، موسسه الوعي الاسلامی، چاپ اول، ١٤٢٠
١٨. حلی، زین الدین علی (شهید ثانی)، مسالک الافهام فی شرح شرایع الاسلام، ج٣، قم، موسسه المعارف الاسلامی، ١٤١٣ ق
١٩. -----، الروضه البهیة فی شرح اللمعه الدمشقیه، ج٢، قم، مکتب الاعلام الاسلامی، بی تا
٢٠. -----، مسالک الافهام، ج١٢، قم، موسسه المعارف الاسلامیه، چاپ اول، ١٤١٣ ق
٢١. حلی، جعفر ابن الحسن (محقق)، شرایع الاسلام فی مسائل الحلال والحرام، ج١، تحقیق سیدصادق شیرازی، قم، انتشارات دارالهدی، بی تا
٢٢. -----، شرائع الاسلام فی مسائل حلال و الحرام، تهران انتشارات استقلال، چاپ دوم ١٤٠٩ ق
٢٣. حلی، حسن بن یوسف بن مطهر، تذکره الفقهاء، ج٢، قم، موسسه آل البیت، ١٤١٤
٢٤. -----، قواعد الاحکام فی مسائل الحلال و الحرام، ج٢، قم، موسسه نشر اسلامی، ١٤٢٢
٢٥. -----، نهج الحق، بیروت، موسسه دارالکتب البنانی، ١٤٠٧
٢٦. حلی، محمد ابن ادریس، السرائر، ج٢، قم، موسسه نشر اسلامی، ٥٩٨ق
٢٧. راغب اصفهانی، حسین ابن محمد، مفردات الفاظ قرآن، چاپ دوم، تهران، کتابفروشی مرتضوی، ١٣٦٢
٢٨. زرقاء، مصطفی، المدخل الفقهی العام، ج٢، قم: دارالقلم، ١٤١٨ق
٢٩. زرکشی، محمد بن بهادر، المنثور فی القواعد، ج١، کویت: وزارت الاوقاف و الشؤون الاسلامیه، ١٤٠٥ق
٣٠. شیرازی، سیدمحمد، فقه البیئه، بیروت، موسوعه الوعي الاسلامی، چاپ اول، ١٤٢٠ق

۳۱. کشف، محمد علی بن علی، اصطلاحات الفنون، ج ۵، بیروت: مکتبه لبنان ناشرون، چاپ اول، ۱۹۹۶
۳۲. طباطبایی، محمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۷، ترجمه ناصر مکارم شیرازی، تهران: نشر فرهنگی رجا، ۱۳۶۳ ش. ص ۲۹۰.
۳۳. طبرسی، ابوعلی، فضل بن حسن، مجمع البیان، فی تفسیرالقرآن، چاپ اول بیروت، موسسه العلمی، ۱۳۴۲
۳۴. طریحی، فخرالدین، مجمع البحرین، ج ۳، تهران: کتابفروشی مرتضوی، چاپ سوم، ۱۴۱۶ق تهنوی،
۳۵. طوسی، محمد بن حسن، عدّه الاصول، ج ۱، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۲۱۰ق
۳۶. -----، الاستبصار فیما اختلف من الاخبار، ج ۱، چاپ چهارم، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۴۲۴
۳۷. -----، النهایه فی مجرد الفقه و الفتاوی، ج ۲، دانشگاه تهران، موسسه چاپ و انتشارات تهران، ۱۳۵۹
۳۸. -----، تهذیب الاحکام، ج ۴، چاپ چهارم، تهران، دارالکتب الاسلامیه
۳۹. -----، المبسوط، ج ۳، چاپ سوم، تهران: المکتبه المرتضویه لاحیاء الآثار الجعفریه، ۱۳۸۷ق
۴۰. عراقی، سید ضیاء الدین، فوائد الاصول، ج ۳، قم: جامعه مدرسین، بی تا
۴۱. -----، فوائد الاصول، ج ۳، تالیف سید محمد جواد موسوی خلخالی، ناشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، قم، ایرن ۱۴۱۸ ه.ق، ص ۱۳۰.
۴۲. فراهیدی، خلیل بن احمد، کتاب العین، ج ۲، چاپ دوم، قم: اسوه، ۱۴۲۵ق
۴۳. فیاض، محمد اسحاق، محاضرات فی اصول الفقه (تقریرات درس آیة الله سید ابوالقاسم خوئی)، ج ۱
۴۴. فیروزآبادی، محمد بن یعقوب، القاموس المحيط، جلد ۴، بیروت، دارالفکر، ۸۱۷
۴۵. قرطبی، محمد بن احمد، الجامع لاحکام القرآن، بیروت موسسه التاریخ العربی، ۱۴۰۵ ق

٤٦. الكليني الرازي، ابي جعفر محمد بن يعقوب بن اسحاق، اصول كافي، ج ١، ترجمه: سيد جواد مصطفوي، بي جا، انتشارات علميه اسلاميه، بي تا، ح ٨
٤٧. -----، اصول كافي، ج ٥، چاپ سوم، بيروت، دار الكتب الاسلاميه، ١٣٨٨
٤٨. مجلسي، محمدباقر، بحارالانوار، ج ٢، چاپ دوم، بيروت: انتشارات موسسه الوفا، ١٤٠٣ ق
٤٩. محقق اردبيلي، احمد، مجمع الفائده و البرهان، ج ١، چاپ سوم، قم، موسسه النشر الاسلامي، ١٤١٨ ق
٥٠. محلي، محمد بن احمد، شرح جمع الجوامع للمحلي، ج ١، رياض، مكتبه الرشد، ١٤٢٠
٥١. محمدي ري شهري، محمد، ميزان الحكمه، مترجم: حميد رضا شينخي، ج ٤، قم، دارالحديث، ١٣٨٤
٥٢. محمدي، ابوالحسن، قواعد فقه، چاپ ١٣، تهران، انتشارات بنياد حقوقى ميزان، ١٣٩٣
٥٣. مصطفوي، حسن، التحقيق فى كلمات القرآن الكريم، مركز الكتاب للترجمه و النشر، تهران، چاپ اول، ١٤٠٢ ق
٥٤. مظفر، محمد رضا، اصول فقه، ج ١، مترجم: عباس زراعت و حميد مسجد سرائي، چاپ چهارم، قم، انتشارات پيام نوآور، ١٣٩٠
٥٥. مفيد، محمد بن محمد، الاختصاص، بيروت: دارالمفيد، ١٤١٤ ق
٥٦. -----، المقنعه فى الاصول والفروع، ج ١، قم، دفتر انتشارات اسلامي، بي تا
٥٧. مقرئ رافعي فيومي، احمد بن محمد بن علي، المصباح المنير فى غريب الشرح الكبير، بيروت، دارالفكر، بي تا
٥٨. مكى عاملي، محمد بن جمال الدين، البيان، نرم افراز جامع فقه اهل بيت ٢ مركز تحقيقات علوم اسلامي.
٥٩. موسوى خميني، روح الله، تحرير الوسيله، ج ٢، قم، موسسه مطبوعاتي اسماعيليان، چاپ سوم، ١٤٠٨ ق
٦٠. موسوى عاملي، محمد، مدارك الاحكام فى شرح شرايع الاسلام، ج ٥، بيروت، مؤسسه آل البيت لاحياء التراث، چاپ اول، ١٤١١ ق

۶۱. نجفی، محمدحسن، جواهرالکلام فی شرح شرائع الاسلام، ج ۱۳ و ۱، چاپ دوم، تهران دارالکتب الاسلامیه

۶۲. نوری، حسین بن محمد تقی، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۱۳، قم، موسسه آل البیت، ۱۳۶۸

۶۳. نیشابوری، مسلم بن الحجاج، صحیح مسلم، ج ۱، بیروت دارالفکر، بی تا

۶۴. هروی، احمد بن محمد، الغررین، ج ۲، بی تا، بی جا، ۱۰۸۲ ق

۶۵. همدانی نجفی، اقارضا بن محمد هادی، مصباح الفقیه، ج ۱، مکتبه لصدور، الطبعه الحجریه، بی تا

۶۶. هندی برهان خوری، علاءالدین علی متقی بن حسام الدین، کنز العمال فی سنن الاقوال و الاحوال، ج ۲۳، بیروت: انتشارات موسسه الرساله، ۱۴۰۹ق، ح ۲۸۹۵۰.

(ج) سایت های اینترنتی

۱. "http://www. farsnews. com/13940902001786"

۲. سایت "http://qudsonline. ir/news/171668"

۳. سایت "http://www. ghatreh. com/news/nn36816348/"

۴. پایگاه اطلاع رسانی دفتر حضرت آیت الله العظمی خامنه ای "http://farsi. khamenei. ir"

۵. پایگاه اطلاع رسانی دفتر حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی "www. makarem. ir"

۶. پایگاه اطلاع رسانی حوزه "www. hawzah. net"

۷. سایت "www. bitrin. com"

۸. مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما "http://pajuhesh. irc. ir"

۹. کتابخانه دیجیتال نور "www. noorlib. ir"